

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์
วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

นางกาญจนา เพ็ญกระโทก

โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรายงานการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ผลการทดลองบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.20/81.16 และทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้น

การทดลองครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความช่วยเหลือ แนะนำของบุคคลากรหลายฝ่าย ผู้รายงานขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในครั้งนี้ ได้แก่ ผศ.ดร.วาสนา ภานุรักษ์ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นางทิฆานนท์ คนรู้ ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนครบุรี นายศัลป์ประสิทธิ์ กรวยสวัสดิ์ ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนบัวใหญ่ นางราตรี พิชัยพงษ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนครบุรี นางนาจตะยา นามวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเสิงสาง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณนายพิชัย ใจเสือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนครบุรี คณะครูทุกท่านและครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมาทำให้ผลงานสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายที่ได้จากผลงานทางวิชาการที่จัดทำขึ้น ขอมอบเป็นที่ระลึกแทนพระคุณบิดา-มารดา ครู-อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กาญจนา เพ็ญกระโทก

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

ผู้รายงาน กาญจนา เพ็ญกระโทก โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี

บทคัดย่อ

การรายงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 30 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือทดลอง คือ บทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องละ 20 ข้อ 1 เรื่อง เรื่องละ 30 ข้อ 2 เรื่อง รวม 80 ข้อ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าสถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชา สังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.20/81.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชา สังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีค่าเท่ากับ 0.70 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชา สังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) อยู่ในระดับมากที่สุดเฉลี่ย 4.55

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	10
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	19
2.3 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	22
- ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้	22
- ลักษณะสำคัญของวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้	24
- องค์ประกอบและเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	25
- หลักการและข้อตกลงเบื้องต้นของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้	
- รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้	
- ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	
- รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์	
(STAD : Student Team Achievement Division)	
2.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนออนไลน์	
- ความเป็นมาและความหมายของบทเรียนออนไลน์	

- การเรียนการสอนแบบออนไลน์
- ความหมายของบทเรียนออนไลน์
- ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนผ่านเว็บ
- รูปแบบของบทเรียนออนไลน์
- ประโยชน์ของบทเรียนออนไลน์
- ประเภทของการเรียนการสอนผ่านเว็บ

2.5 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้

2.6 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.7 เอกสารงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

60

3.1 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

3.2 การสร้างบทเรียนออนไลน์

3.3 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

3.4 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.5 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

3.6 วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

4.3 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์

วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4 ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วย
บทเรียนออนไลน์ วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่ม
ผลสัมฤทธิ์ (STAD)

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ปัญหาและอุปสรรคการวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินผลเครื่องมือวิจัย
- หนังสือราชการ
- แบบประเมินสื่อการเรียนด้านเทคนิคและวิธีการ
- แบบประเมินสื่อการเรียนด้านเนื้อหา
- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่ม

ภาคผนวก ข 110

- รายละเอียดการวิเคราะห์หลักสูตร เรื่องภูมิศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 111

ภาคผนวก ค 116

- การวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ 117

ภาคผนวก ง 124

- คู่มือการใช้บทเรียนออนไลน์ 125

ภาคผนวก จ 146

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 147

ประวัติผู้จัดทำรายงาน 155

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 แสดงการเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ กับการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม	
2-2 แสดงการจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม	
2-3 แสดงการคิดคะแนนความก้าวหน้า	
2-4 แสดงเกณฑ์กำหนดทีมที่ได้รับการยกย่อง	
2-5 แสดงแบบรายงานการทดสอบย่อย และคะแนนความก้าวหน้า	
3-1 การจัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้คนเก่ง ปานกลาง อ่อนอยู่กลุ่มเดียวกัน	
3-2 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นที่หาได้ในข้อสอบแต่ละชุด	
3-3 ผลการประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ	
3-4 แบบแผนการทดลอง	
3-5 การทดลอง และการเก็บข้อมูลผู้เรียน	
4-1 รายละเอียดของเนื้อหาบทเรียนและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	
4-2 ผลการหาประสิทธิภาพ	
4-3 ตารางแสดงความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน	
4-4 ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนรายบุคคล	
4-5 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม A	
4-6 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม B	
4-7 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม C	
4-8 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม D	
4-9 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม E	
4-10 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม F	
4-11 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม G	
4-12 ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ผู้เรียนในกลุ่ม H	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1	แสดงส่วนประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนระบบเครือข่าย
2-2	แสดงสถาปัตยกรรมของระบบ
2-3	แสดงเป้าหมายและลักษณะของผลผลิตของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
2-4	รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบต่างๆ
2-5	รูปแบบการจัดตัวแทนของกลุ่มการเข้าแข่งขัน
3-1	ภาพการออกแบบระบบการทำงานของระบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมแบบ STAD
4-1	หน้า Homepage แรก เมื่อเข้าสู่เว็บไซต์ www.krunui.net